

STORTINGET

Innst. 197 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:64 S (2018–2019)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mona Fagerås, Karin Andersen, Freddy André Øvstegård og Eirik Faret Sakariassen om tilbud om en likeverdig skolefritidsordning for barn og ungdom med særskilte behov

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovforslag for å sikre at foreldre til barn med funksjonsnedsettelser ikke må betale for skolefritidsordning etter 4. årstrinn.
2. Stortinget ber regjeringen utarbeide nasjonale retningslinjer om at SFO-tilbudet for barn med særskilte behov skal godkjennes som et avlastningstilbud med de rettigheter som framkommer i helse- og sosialtjenesteloven, dersom foreldrene ønsker det.
3. Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med den varslede stortingsmeldingen om tidlig innsats og inkluderende fellesskap, fremme forslag til hvordan elever med særskilte behov kan sikres et SFO-lignende tilbud på ungdomstrinnet og i den videregående skolen.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Martin Henriksen, Nina Sandberg og Torstein Tvedt Solberg, fra Høyre, Regina Alexandrova, Turid Kristensen, Marianne Synnes og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen og lederen Roy Steffensen, fra Senterpartiet, Marit Arnstad og Marit Knutsdatter Strand, fra Sosialistisk Venstreparti, Mona Fagerås, fra Venstre, Guri Melby, og fra Kristelig Folkeparti, Hans Fredrik Grøvan, viser til representantforslaget. Kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner har uttalt seg om forslaget i brev av 25. januar 2019. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteen har mottatt skriftlige høringsinnspill fra Handikappede barns foreldreforening, Norsk forbund for utviklingshemmede og Redd Barna.

Komiteen viser til at forslagsstillerne i dokumentet fremmer forslag for å sikre barn med særskilte behov et likeverdig omsorgs- og tilsynstilbud i tilknytning til skolehverdagen. Komiteen understreker viktigheten av et likeverdig tilbud for familier som har barn med spesielle behov. Komiteen er opptatt av å sikre like muligheter til personlig utvikling, deltagelse og livsutfoldelse for alle.

Komiteen viser til at komiteen også i 2018 behandlet forslag om lovfestet rett til SFO/AKS-plass for barn på 1.–4. trinn og barn på 1.–7. trinn med særskilte behov i forbindelse med representantforslag fra representanter fra Sosialistisk Venstreparti i Dokument 8:222 S (2017–2018), jf. Innst. 30 S (2018–2019).

Komiteen viser til at dagens opplæringslov § 13-7 krever at kommunene har et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for elever på 1.–4. trinn, og for barn med særskilte behov på 1.–7. trinn. Komiteen viser videre til at forslagsstillernes forslag om gratis skolefritidsordning for barn med funksjonsnedsettelse etter 4. trinn vil kreve en endring i dagens regelverk.

Komiteen viser til at regjeringen har fulgt oppfordringen fra Stortinget, jf. Innst. 69 S (2016–2017), om å gjennomføre en evaluering av skolefritidsordningen. Komiteen peker på at den nasjonale evalueringen av skolefritidsordningen Lek, læring og ikke-pedagogikk for alle tar for seg problemstillinger knyttet til foreldrebetaling og familier med barn som har særskilte behov. Komiteen viser videre til statsrådets svarbrev til komiteen, hvor det fremgår at oppfølgingen av evalueringen skal inngå i stortingsmeldingen om tidlig innsats og inkluderende fellesskap, som vil bli lagt frem for Stortinget høsten 2019.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, vil understreke betydningen av at det arbeides for likeverd for familier som har barn med spesielle behov. Det skal sikres like muligheter til personlig utvikling, deltakelse og livsutfoldelse for alle.

Flertallet viser til at dagens opplæringslov krever at kommunene har et tilbud for barn med særskilte behov på 1.–7. trinn. Selv om mange kommuner allerede har innført friplass eller redusert foreldrebetaling for barn med særskilte behov på 5.–7. trinn vil en generell ordning med å få fritak for foreldrebetaling for denne gruppen medføre en endring av dagens regelverk og få økonomiske konsekvenser som det må tas stilling til i de ordinære budsjettprosessene.

Flertallet er enig med forslagsstillerne i at flytting av elever mellom skole og SFO som er lokalisert på forskjellige geografiske steder, er uheldig. Det er ikke bare den geografiske nærheten som er viktig, men dette handler i praksis om at barn kan få være i omgivelser de kjenner, og langt på vei møte personale og medelever de er trygge på. Barn med særskilte omsorgsbehov etter skoletid har også slike behov i skoletiden. Det er en trygghet for barnet å kunne møte de samme menneskene både i og etter skoletid. Det er en merverdi i at skole og SFO henger sammen. Dette har betydning både for funksjonsfriske elever og i betydelig større grad for eleven som har behov for særskilt oppfølging. Det utgjør selvsagt ingen forskjell for elevenes behov for helhet og kontinuitet i tilbudet om elevene går i en friskole eller kommunal skole.

Flertallet peker på at friskolene ikke er pålagt å ha et tilbud om SFO, og ser positivt på at mange friskoler allikevel velger å ha et slikt tilbud. Friskolene har ikke anledning til å bruke av statstilskuddet til SFO. Flertallet

ser at det kan være en utfordring at SFO i friskoler ikke får samme rammebetingelser som kommunens eget tilbud, som kan subsidieres over kommunens budsjett. Mange friskoler har derfor høy foreldrebetaling for SFO. Dersom det innføres regulering av foreldrebetaling i SFO, for eksempel moderasjonsordninger for lavinntektsfamilier, må det vurderes tiltak som sikrer at elever ved friskoler skal kunne ta del i de samme moderasjonsordningene dersom friskolen har et SFO-tilbud.

Flertallet vil understreke at det er et mål at pårørende skal få en tydeligere plass i helse- og omsorgstjenesten. Det bør gjøres gjennom en egen pårørendestrategi. Pårørende som tar vare på sine nærmeste, skal bli møtt av offentlige tjenester som arbeider sammen med dem, veileder og støtter dem, og som gir avlastning ved behov. Flertallet viser til at i Granavolden-plattformen er det varslet at retten til foreldreopplæring for alle foreldre til barn med nedsatt funksjonsevne skal lovfestes.

Flertallet vil vise til evalueringen av skolefritidsordningen i Norge, Lek, læring og ikke-pedagogikk for alle, publisert 13. desember 2018. Evalueringen er gjennomført av NTNU Samfunnsforskning på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet som følge av at Stortinget gjennom Innst. 69 S (2016–2017) ba regjeringen

«gjennomføre en nasjonal evaluering av skolefritidsordningen (SFO) og følge den opp med en stortingsmelding.»

Flertallet vil peke på at selv om utvalget foreldre ikke er representativt, kan det synes som om foreldre til barn med særskilte behov er mindre fornøyd enn andre foreldre. Dette gjelder blant annet spørsmål som omhandler bemanning, kompetanse og aktivitetstilbudet. Det vil være viktig å følge opp den nasjonale vurderingen av SFO med hensyn til kvalitet, kompetanse og tilbud i forbindelse med stortingsmeldingen om tidlig innsats og inkluderende fellesskap.

Flertallet viser til at verken dagens opplæringslov eller helse- og omsorgstjenestelov skiller mellom barn med utviklingshemming og andre barn med særskilte behov. Utgangspunktet for de tjenestene kommunene har ansvar for til denne gruppen, er barnas behov. Flertallet er av den oppfatning at det fortsatt bør være slik. Det er viktig at kommunen kan se det lokale tjenestetilbudet i sammenheng og har handlefrihet til å skape et godt og helhetlig tilbud rundt barnet og familien.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener en inkluderende fellesskole handler om å skape en helhetlig skolehverdag som ivaretar alle barns mulighet for å lære, lykkes og trives på bakgrunn av deres forutsetninger og behov. Disse medlemmer vil vise til opplæringsloven, som pålegger kommu-

nen å ha en skolefritidsordning til og med 7. trinn for barn med særskilte behov, samt vise til Veiledende rammeplan for kvalitetsutvikling i SFO. I det overordnede målet i rammeplanen framkommer det blant annet at SFO skal være tilgjengelig for alle barn, at den skal styrke barns sosiale utvikling og sammen med skolen bidra til helhet og sammenheng. Det overordnede målet i rammeplanen lyder:

«SFO skal gi omsorg og tilsyn og legge til rette for lek, kultur og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna (jf. opplæringsloven § 13-7). Funksjonshemmede barn skal gis gode utviklingsvilkår.

SFO bør styrke barnas sosiale utvikling og uformelle læring, og bidra til fysisk utfoldelse og gode matvaner. SFO skal være tilgjengelig for alle barn, fremme deltakelse og medvirkning og oppleves som inkluderende for alle.

Skolefritidsordningen bør sammen med skolen bidra til helhet og sammenheng i barnas oppvekstmiljø. Samarbeid med foreldre og ressurser i nærmiljøet er viktig i dette arbeidet.»

Disse medlemmer mener barn med særskilte behov må sikres et likeverdig omsorgs- og tilsynstilbud i tilknytning til skolehverdagen. Elever med funksjonsnedsettelse kan ha behov for tilsyn etter skoletid også etter 7. trinn.

Disse medlemmer viser til at barn som går på SFO etter 4. trinn, stort sett bare er barn med nedsatt funksjonsevne. Når det kreves foreldrebetaling for SFO-tilbudet etter 4. trinn, blir foreldre til barn med nedsatt funksjonsevne pålagt en kostnad foreldre til andre barn ikke har. Disse medlemmer vil vise til at det er store forskjeller kommunene imellom, både med hensyn til størrelsen på foreldrenes egenbetaling og om det gis et SFO-lignende tilbud også etter 7. trinn. I noen kommuner samordner de tjenestene mellom skole og helse/omsorg, slik at SFO-tilbudet regnes som gratis avlastning som foreldre til funksjonshemmede barn kan ha krav på etter helse- og omsorgstjenesteloven. I andre kommuner gjør de det ikke, og foreldre nektes å velge skolefritidsordningen som et slikt gratis avlastningstilbud.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er enig med Norsk forbund for utviklingshemmede når de i sitt høringsinnspill mener at dette skolefritidstilbudet bør være gratis.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ønsker å peke på at for barn med særskilte omsorgsbehov etter skoletid vil det for mange ikke være hensiktsmessig å bruke andre tilsynsordninger enn SFO. Det å måtte forflytte seg til et annet sted før og etter skoletid medfører

praktiske utfordringer og betydelig ulempe for både barnet og foreldrene. Også fra et faglig ståsted vil det for enkelte av disse barna være best dersom det legges til rette for at samme person er assistent i skole og på SFO. Foreldre beskriver at kontinuitet blant personalet og assistentene er viktig for barnets fungering. Disse medlemmer mener barn med særskilte behov skal sikres et likeverdig omsorgs- og tilsynstilbud i tilknytning til skoledagen, og at verken tilbudets innhold, omfang eller foreldrenes utgifter skal være avhengig av hvilken kommune familien er bosatt i.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet forventer at regjeringen følger opp Stortingets vedtak 906, som ble vedtatt i behandlingen av Innst. 377 S (2017–2018):

«Stortinget ber regjeringen legge fram en stortingsmelding om sikring av utviklingshemmedes menneskerettigheter, der det foretas en kartlegging av om det er store forskjeller i praksis mellom kommuner og fylkeskommuner, når det gjelder skolefritidsordning/tilbud etter skoletid fra 4. årstrinn til og med videregående skole, herunder innhold i tjenestene og egenbetaling fra foreldrene, og gi en vurdering av i hvilken grad det er opplæringsloven eller lov om helse- og omsorgstjenester, som skal dekke slike tjenester, sett i lys av FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter.»

Disse medlemmer forventer at den varslede stortingsmeldingen om tidlig innsats og inkluderende fellesskap gir svar på disse problemstillingene, slik at Stortinget kan fatte de nødvendige vedtak.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at kommunene gjennom lovverket allerede er pålagt å vurdere hvilke avlastningstiltak som er aktuelle, og i den forbindelse skal de pårørendes ønsker og behov ivaretas. Disse medlemmer mener at dagens regelverk allerede gir rom for å benytte SFO som et avlastningstilbud dersom det gir et forsvarlig tilbud til barnet og er tilfredsstillende for de pårørende. Slik sett er forslag nr. 2 i representantforslaget allerede ivaretatt. Disse medlemmer mener det er vesentlig å stille spørsmål ved om SFO er det rette tilbudet for denne gruppen elever, både når det gjelder innhold og alderssammensetning, og er usikre på om stortingsmeldingen om tidlig innsats er rett anledning til å vurdere dette.

Disse medlemmer mener en vurdering av hvilke løsninger som er best for disse målgruppene, bør vurderes i forbindelse med arbeidet til Opplæringslovutvalget, som er gitt i oppgave å se på regelverket for grunnskolen og videregående opplæring.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å undersøke hva ungdom med funksjonsnedsettelse selv ønsker, og viser i den sammenheng til høringsuttalelsen fra Redd Barna som omtaler dette.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med oppfølgingen av Opplæringslovutvalgets arbeid, vurdere hvordan elever med særskilte behov kan sikres et tilfredsstillende og alderstilpasset tilbud etter skoletid på ungdomstrinnet og i den videregående skolen. Barn og unge med særskilte behov må høres i denne prosessen.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovforslag for å sikre at foreldre til barn med funksjonsnedsettelse ikke må betale for skolefritidsordning etter 4. årstrinn.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener kommunenes merutgifter til dette må kompenseres gjennom statlige midler. På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med forslag til statsbudsjett sørge for at merutgifter som følge av en utvidet plikt for skolefritidsordning for elever med funksjonsnedsettelse kompenseres gjennom inntektssystemet.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide nasjonale retningslinjer om at SFO-tilbudet for barn med særskilte behov skal godkjennes som et avlastningstilbud med de rettigheter som framkommer i helse- og omsorgstjenesteloven, dersom foreldrene ønsker det.»

«Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med den varslede stortingsmeldingen om tidlig innsats og inkluderende fellesskap, fremme forslag til hvordan elever med særskilte behov kan sikres et SFO-lignende tilbud på ungdomstrinnet og i den videregående skolen.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige lovforslag for å sikre at foreldre til barn med funksjons-

nedsettelse ikke må betale for skolefritidsordning etter 4. årstrinn.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med oppfølgingen av Opplæringslovutvalgets arbeid, vurdere hvordan elever med særskilte behov kan sikres et tilfredsstillende og alderstilpasset tilbud etter skoletid på ungdomstrinnet og i den videregående skolen. Barn og unge med særskilte behov må høres i denne prosessen.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med forslag til statsbudsjett sørge for at merutgifter som følge av en utvidet plikt for skolefritidsordning for elever med funksjonsnedsettelse kompenseres gjennom inntektssystemet.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utarbeide nasjonale retningslinjer om at SFO-tilbudet for barn med særskilte behov skal godkjennes som et avlastningstilbud med de rettigheter som framkommer i helse- og omsorgstjenesteloven, dersom foreldrene ønsker det.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med den varslede stortingsmeldingen om tidlig innsats og inkluderende fellesskap, fremme forslag til hvordan elever med særskilte behov kan sikres et SFO-lignende tilbud på ungdomstrinnet og i den videregående skolen.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:64 S (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mona Fagerås, Karin Andersen, Freddy André Øvstegård og Eirik Faret Sakariassen om tilbud om en likeverdig skolefritidsordning for barn og ungdom med særskilte behov – vedtas ikke.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 12. mars 2019

Roy Steffensen
leder

Hans Fredrik Grøvan
ordfører

VEDLEGG**Brev fra Kunnskapsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner til Stortinget, datert 25. januar 2019****Representantforslag Dokument 8:64 S (2018-2019) om tilbud om en likeverdig skolefritidsordning for barn og ungdom med særskilte behov**

Jeg viser til representantforslaget fra stortingsrepresentantene Mona Fagerås, Karin Andersen, Freddy André Øvstegård og Erik Faret Sakariassen om tilbud om en likeverdig skolefritidsordning for barn og ungdom med særskilte behov.

Regjeringen vil jobbe for likeverd for familier som har barn med spesielle behov. Vi vil sikre like muligheter til personlig utvikling, deltakelse og livsutfoldelse for alle.

Dagens opplæringslov § 13-7 krever at kommunene har et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for elever på 1.–4. trinn, og for barn med særskilte behov på 1.–7. årstrinn. Loven peker på at barn med funksjonsnedsettelse skal gis gode utviklingsvilkår i SFO. Det er i dag anledning til å kreve betaling av foreldrene for SFO, men mange kommuner har allerede innført friplass eller redusert foreldrebetaling for barn med særskilte behov på 5.–7. trinn. Hvis vi skal sikre at foreldre til barn med funksjonsnedsettelse ikke må betale for skolefritidsordning etter 4. årstrinn, vil det kreve en endring i dagens regelverk. Representantforslag 1 vil derfor ha økonomiske konsekvenser som må vurderes i de ordinære budsjettprosessene.

Når det gjelder forslag 2, er det et mål for regjeringen at pårørende skal få en tydeligere plass i helse- og omsorgstjenesten. Pårørende som tar vare på sine nærmeste, skal bli møtt av offentlige tjenester som arbeider sammen med dem, veileder og støtter dem, og som gir avlastning ved behov.

Fra 1. oktober 2017 ble kommunens ansvar overfor pårørende som har et særlig tyngende omsorgsarbeid, samlet og tydeliggjort i en ny bestemmelse i helse- og omsorgstjenesteloven.

Den nye bestemmelsen pålegger kommunen å tilby nødvendig støtte til pårørende, blant annet i form av avlastning, opplæring og veiledning, og omsorgsstønning. Bestemmelsen speiler pasient- og brukerrettighetslovens § 2-8, og tydeliggjør dermed pårørendes rettigheter i møte med den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Avlastningstiltak er et tilbud til personer og familier med særlig tyngende omsorgsarbeid. Pårørende har ofte en helt sentral rolle i omsorgen for egne familie-medlemmer. Gode og fleksible avlastningsordninger kan bidra til å forebygge helseskader, stress og overbelastning, og legge til rette for fritid og meningsfulle opplevelser. Det kan gjøre det mulig for den enkelte å ha vik-

tige omsorgsoppgaver og samtidig delta i arbeidsliv og sosiale aktiviteter. Når kommunene skal vurdere hvilke avlastningstiltak som er aktuelle, skal den pårørendes ønsker og behov stå sentralt. Avlastningstilbudet bør være trygt og forutsigbart for både pårørende og tjenestemottakere, og godt koordinert med det øvrige tjenestetilbudet.

Kommunene har stor frihet når de skal legge opp avlastningstilbudet. Avlastning kan gis ut fra ulike behov og organiseres på ulik måte. Tjenesten kan tilbys i eller utenfor hjemmet, i eller utenfor institusjon, og skal omfatte et forsvarlig tjenestetilbud for personen som har omsorgsbehovet. Flere kommuner prøver også ut nye løsninger, særlig overfor pårørende til yngre tjenestemottakere. Pårørende og tjenestemottaker skal gis adgang til å medvirke ved utformingen av tjenestetilbudet. Dagens regelverk gir allerede rom for at en kommune kan bruke SFO som et avlastningstilbud, dersom det gir et forsvarlig tilbud til barnet og er tilfredsstillende for de pårørende.

NTNU Samfunnsforskning publiserte 13. desember 2018 den nasjonale evalueringen av Skolefritidsordningen i Norge, *Lek, læring og ikke-pedagogikk for alle*. Evalueringen er gjennomført på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet som følge av at Stortinget gjennom Innst. 69 S (2016–2017) ba regjeringen "gjennomføre en nasjonal evaluering av skolefritidsordningen (SFO) og følge den opp med en stortingsmelding.»

Evalueringen ser særskilt på SFO for elever med særskilte behov på 1.–7.-trinn. Forskerne har spurt en egen gruppe foreldre til barn med særskilte behov om deres vurderinger av SFO som en del av evalueringen. Utvalget foreldre er ikke representativt, men kan gi noen indikasjoner på hvilke utfordringer foreldre til barn med særskilte behov møter i SFO.

Foreldrene til barn med særskilte behov er, ifølge evalueringen, mindre fornøyde enn andre foreldre. Dette gjelder blant annet spørsmål som omhandler bemanning, kompetanse og aktivitetstilbudet. Evalueringen omtaler også foreldrebetaling i SFO for disse elevene.

Evalueringen viser for øvrig at SFO-tilbudet varierer med hensyn til bemanning og kompetanse, pris og innhold. Det vil være rimelig å anta at det derfor varierer hvorvidt SFO-tilbudet er et egnet avlastningstilbud for barn og ungdom med særskilte behov. Dette vil variere med tilbudet som gis lokalt og behovet til det enkelte barn. Det er viktig med tilstrekkelig handlingsrom lokalt til å gjøre gode vurderinger for det enkelte barn.

Regjeringen har besluttet at oppfølgingen av den nasjonale evalueringen av SFO vil inngå i stortingsmel-

dingen om tidlig innsats og inkluderende fellesskap som jeg vil legge fram for Stortinget høsten 2019. Skolefritidsordningen vil få en sentral plass i denne meldingen.

Jeg mener det er viktig å se oppfølgingen av skolefritidsordningen i sammenheng med utviklingen av barnehage og skole for øvrig, ikke minst når det gjelder barn og unge med særskilte behov.

Kravet til kommuner om å ha et SFO-tilbud har ikke blitt endret siden 2003, da tilbudet for elever med særskilte behov opp til 7. trinn ble lagt til. Regjeringen har satt ned Opplæringslovutvalget og gitt det i oppgave å se på regelverket for grunnskolen og videregående opplæring. Utvalget skal levere sin utredning og et forslag til ny opplæringslov innen 1. desember 2019. Vi må vente oss at også Opplæringslovutvalget vil se på kravene som er stilt til omfanget og innholdet i skolefritidsordningen. Anbefalingene fra utvalget må vurderes og sees i sammenheng med gjennomføringen av tiltakene vi vil fremme i stortingsmeldingen.

Når det gjelder forslag 3, viser jeg også til Innst. 377 S (2017–2018) der Stortinget blant annet ber om en vurdering av i hvilken grad det er opplæringsloven eller lov om helse- og omsorgstjenester som skal dekke skolefritidsordning/tilbud etter skoletid for utviklingshemmede fra 4. årstrinn til og med videregående skole. Verken dagens opplæringslov eller helse- og omsorgstjenestelov skiller mellom barn med utviklingshemming og andre barn med særskilte behov. Utgangspunktet for de tjenestene kommunene har ansvar for til denne gruppen, er barnas behov. Jeg mener at det fortsatt bør være slik. Jeg mener at det er viktig at kommunen som kan se det lokale tjenestetilbudet i sammenheng, har handlefrihet til å skape et godt og helhetlig tilbud rundt barnet og familien.

Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet samarbeider om oppfølgingen av dette vedtaket, og vil komme nærmere tilbake til problemstillingen i stortingsmelding om tidlig innsats og inkluderende fellesskap.

I stortingsmeldingen om tidlig innsats og inkluderende fellesskap vil vi tydeliggjøre barnehagens, skolens og SFOs rolle i å skape et inkluderende fellesskap. Meldingen skal omfatte både barnehage, skole og SFO og vil vurdere et samlet kunnskapsgrunnlag og forslag fra ulike rapporter, blant annet rapporten *Inkluderende fellesskap* fra ekspertgruppen ledet av Thomas Nordahl. I meldingen ønsker vi å fremme tiltak som bidrar til at laget rundt barn og elever blir styrket og vurdere endringer som gjør at tilbudet i sin helhet blir bedre. Målet er at alle barn og unge skal få et godt tilpasset og inkluderende tilbud.

